VVD

Voorzitter dank,

Om de energietransitie succesvol vorm te geven moet er sprake zijn van zowel politiek als maatschappelijk draagvlak. Inwoners moeten verleid worden tot het nemen van 'no-regret' maatregelen en de toepassing daarvan moet gefaciliteerd worden. De informatievoorziening is hierbij van groot belang. Het voorliggende plan is een eerste stap in een nog onduidelijke richting. De wat, wanneer, waar en hoe moet allemaal nog inzichtelijk worden. De VVD zou echter wel een aantal punten aan dit plan toegevoegd willen zien worden. Hiervoor hebben wij een drietal amendementen in de maak;

1. Het eerste amendement heeft betrekking op uitgangspunt 1 van de LES. Hier staat dat duurzame energie het beste **langs** infrastructuur opgewekt kan gaan worden. Het plaatsen van bijvoorbeeld zonnepanelen langs spoorbermen of langs zo'n verhoging bij een snelweg is wat de VVD betreft prima. Het **integreren** van zonnepanelen in bijvoorbeeld geluidswallen of boven parkeerplaatsen is echter nog een betere optie. Dit zien wij ook graag opgenomen worden.

2. In de maatschappelijke haalbaarheidsanalyse komen al een aantal maatregelen naar voren die niet op draagvlak kunnen rekenen. Het is dan de vraag of je de draagvlak beperkende aspecten weg kunt nemen om de maatregel toch acceptabel te kunnen maken. Bij windmolens van formaat zien wij dit niet. De slagschaduw, horizonvervuiling, woningwaardedaling maar bijvoorbeeld ook mogelijke psychische problematiek* als gevolg van die apparaten is wat de VVD betreft not-done. De energietransitie heeft ook als doel het welzijn in brede zin te verbeteren. Een windmolen van formaat staat wat dat betreft contrair op dit doel. Wellicht dat alternatieven wel een mogelijkheid kunnen zijn, denk aan de '*flowerturbine'* of een '*Urban wind turbine*'. Concluderend wil de VVD dus nog een amendement indienen waarin gesteld wordt dat 'duurzame opwek niet ten kostte mag gaan van het welzijn van inwoners'.

3. Het derde amendement heeft betrekking op de transitievisie warmte. In punt 5 staat dat de gemeente zich aansluit bij de regionale warmtevisie conform de concept RES. Op dit concept heeft de raad echter voor de zomer zienswijze ingediend. De definitieve versie, namelijk de RES 1.0, moet dus nog verschijnen en voorgelegd worden. Ik vind het procesmatig vreemd dat wij ons dan nu committeren aan een bekritiseerd concept. Waarom werd er dan input opgehaald? Dit moet ons inziens dus middels een amendement gewijzigd worden in de RES 1.0. De VVD wilde bijvoorbeeld dat waterstof meegenomen zou worden, ook met oog op de opslag van energie. Een warmtenet kost ook 1 miljoen euro per kilometer dus alternatieven verkennen is helemaal niet zo'n gek idee. Ook is het opmerkelijk dat een zeer verfijnd aardgasnetwerk, dus qua leidingen, zomaar 123 afgestoten wordt. Dat is niet erg duurzaam.

Nog een opmerking over uitgangspunt 4 bij de LES. Daar staat dat bestaande restricties versoepeld moeten worden voor grootschalige opwek op bollengronden. De kenmerkende (beschermde) bollengronden zijn van cultuurhistorische en economische waarde. Wellicht zijn er qua opwek in de bollenvelden innovatieve opties mogelijk, maar wij zien geen grootschalige opwek voor ons. Deze strenge restricties zijn er ook met een reden. Je kunt het landschap maar immers één keer verpesten. Hoe ziet het college dit?

Ik hoor graag of andere fracties zich wellicht al achter onze beoogde amendementen kunnen scharen.

Tot zover voorzitter.

Vriendelijke groet,

Hidde Verhoeve
Raadslid VVD Teylingen

Verzonden vanuit Mail voor Windows 10

CDA

AP 11. Uitgangspunten Lokale energiestrategie en warmtetransitie

Met dit raadsvoorstel over de uitgangspunten Lokale Energiestrategie en Transitievisie Warmte is de klimaatproblematiek weer een stap dichter bij Teylingen gekomen. De klimaatproblematiek vormt een gigantische uitdaging voor de mensheid. Met alle kracht die in ons vermogen ligt moeten we ons inzetten om de aarde leefbaar te houden. Dat is een verantwoordelijkheid voor de burger en ook voor ons als bestuur van de gemeente Teylingen. Of wij in staat zijn op lokaal niveau alle oplossingen te vinden is maar zeer de vraag. Wij zijn echter wel aan de aarde en de generaties na ons verplicht om naar vermogen bij te dragen aan oplossingen.

Onze waardering gaat uit naar de ambtelijke medewerkers die zich inspannen om in lijn met het Klimaatakkoord het daaruit voortvloeiende duurzaamheidsbeleid van passende lokale maatregelen te voorzien. Wij realiseren ons dat voor de gemeente een vrijwel onmogelijke opgave is. Ik zal dat straks verder bespreken.

Om de opvattingen van het CDA over dit raadsvoorstel duidelijk te maken, is het onvermijdelijk de totale context te benoemen en die leg ik graag aan u voor.

Ik schets u de uitgangspunten:

2015: Het bindende klimaatakkoord van Parijs.
2019: De Nederlandse uitwerking daarvan het “Klimaatakkoord”

Vervolgens is gekozen voor een decentrale aanpak, niet vanuit een taakstelling opgelegd door het Rijk maar door een *bottom-up* aanpak met regionale energiestrategieën (RES’en). De besluitvorming over deze strategieën vindt plaats via het Omgevingsbeleid van Rijk, provincies en gemeenten. Rijk, provincies en gemeenten: dat zijn de ons bekende bestuurslagen. In dat rijtje komt **de regio** niet voor. Daar zit het knelpunt.

Een knelpunt waar ook de Raad van State aandacht voor heeft gevraagd, in een kritisch advies over de Concept Klimaatnota 2020, aan de minister van Economische zaken en Klimaat. In dat advies benoemt de Raad van State dat er grote stappen nodig zijn om de doelstelling van de Klimaatwet te halen. Het is aldus de Raad van State zaak dat der regering nu al met aanvullende voorstellen komt om de uitstoot van broeikasgassen verder naar beneden te brengen. De lijst met diverse

wetsvoorstellen en regelingen die de regering bij de Klimaatnota heeft gevoegd is aldus de Raad van State overzichtelijk, maar schiet te kort voor een samenhangende en gecoördineerde aanpak. Daarvoor is een echt wetgevingsprogramma nodig waarin de maatregelen niet alleen inhoudelijk op elkaar worden afgestemd, maar waarin ook prioriteiten worden aangegeven. Er komt er veel aan op de bestuurskracht van gemeenten en daar is tijd en geld voor nodig. Verder maken het Rijk en de decentrale overheden andere afwegingen bij het nemen van maatregelen. Daar is dus meer samenhang nodig. Ook moeten de maatregelen uit de Ressen concurreren met andere belangen, zoals woningbouw, infrastructuur en natuur. Dat kan de uitvoering belemmeren. Verder is het voor de uitvoering en voortgang van de regionale energiestrategieën belangrijk dat de democratische legitimatie verder wordt versterkt; daarover bestaat nu te veel onduidelijkheid. De Raad van State concludeert dat een actieve rol van het Rijk vereist is. Het Rijk moet richting geven.

Holland Rijnland is één van de dertig regio's die in een RES moet onderzoeken waar en hoe het best duurzame elektriciteit op land (wind en zon) opgewekt kan worden. Holland Rijnland is een regionaal samenwerkingsverband zonder formele bevoegdheden als het gaat om de energietransitie. Dat brengt problemen met zich mee. De Provincie heeft wél formele bevoegdheden en vindt bijvoorbeeld dat er geen windturbines in het Groene Hart geplaatst kunnen worden. Dat knelt dus. Het Rijk kent subsidieregelingen maar als die daarmee stopt of de regelingen wijzigt, hebben gemeenten een groot probleem want zij kunnen dan hun plannen niet realiseren. Waar leidt dit allemaal toe? Duidelijk is dat niet Holland Rijnland maar de afzonderlijke gemeenteraden besluiten over de RES en ook over de LES en Transitievisie Warmte.

Terug naar het voorliggende raadsvoorstel. Om een mening te kunnen vormen over de uitgangspunten van de LES en de Transitievisie Warmte is het nodig te weten wat de mogelijkheden en onmogelijkheden zijn voor de gemeenteraad van Teylingen. Om de hoge ambities te kunnen waarmaken, beschikken gemeenten niet over de noodzakelijke instrumenten zoals kennis, budget en wetgeving. We kunnen geen *carte blanche* afgeven aan de regie van Holland Rijnland omdat die geen formele bevoegdheden heeft. Ik breng in dit verband de antwoorden op schriftelijke vragen van de VVD over het proces van RES naar LES van juni vorig jaar in herinnering. En dan met name de vraag wat er gebeurt

als de RES 1.0 verworpen wordt. Antwoord: Het is nog onduidelijk wat er gebeurt als dat het geval is.

Teylingen is niet de enige gemeente die met de door mij geschetste bestuurlijke problematiek rond de energietransitie wordt geconfronteerd. Daarom stellen wij voor om – als dat kan met de andere gemeenten in Holland Rijnland – richting de Vereniging van Nederlandse Gemeenten duidelijk te maken dat dit zo niet kan. Daarbij ook wijzend op het advies van de Raad van State.

Met de bedoelde problematiek in het achterhoofd hebben wij voor het college de volgende concrete vragen.

1. Wat houdt instemming met dit raadsvoorstel precies in?
2. Wat is nodig om dit waar te maken?
3. Is het een intentieverklaring of tekenen we ergens voor? Of m.a.w. hoeveel ruimte hebben we straks nog als Raad?
4. Wat gebeurt er als de gemeenteraad het niet eens is met het aangewezen zoek-/kansengebied of bezwaren hebben tegen de praktische invulling ervan met windturbines en zonneweides?
5. Wij willen als raad grip houden op het verdere proces en de inhoud; kan het college dat toezeggen?
6. Is het college bereid – al dan niet met andere gemeenten – richting VNG te gaan en de bestuurlijke problematiek duidelijk te maken en dit via de VNG ook op regeringsniveau duidelijk te maken? (Dit gezien het advies van de Raad van State).

Concluderend vatten wij samen dat wij willen instemmen met maatregelen om de klimaatproblematiek enigszins het hoofd te bieden maar dat wij dat alleen kunnen doen als de gemeente over voldoende instrumentarium beschikt. Het kan niet zo zijn dat de VNG de RES over de schutting gooit en dat de gemeenten het verder maar moeten oplossen met alle (financiële) gevolgen van dien. Gemeenten hebben daar geen goede ervaringen mee. Het is eerder gebeurd binnen het sociale domein.

Nu toe ik toe aan de vraag wat dit voor het CDA betekent voor het voorliggende raadsvoorstel.

De RES gaat over waar en hoe het best duurzame elektriciteit op land (wind en zon) opgewekt kan worden, waar is ruimte en hoeveel en zijn de plekken maatschappelijk gezien acceptabel en financieel haalbaar.

Wij zijn een groot voorstander van zon op daken. Er is veel dakoppervlak dat niet wordt gebruikt. Daar moeten we eerst mee aan de slag. Wij zijn ook groot voorstander van isoleren van huizen (dak, vloer, gevel en ramen). Dan is het belangrijk dat die maatregelen blijvend worden gestimuleerd, met name door de rijksoverheid. Dus doorgaan met bijvoorbeeld de salderingsregeling voor zonnepanelen op daken.

Waar nog wel aandacht voor nodig is, is de taakstelling voor grootschalige opwek van energie van zon en wind. Op dit moment worden in vrijwel alle regio's zoekgebieden voor grootschalige wind en zon uitgewerkt. Dat is de reden dat we de afgelopen weken meerdere malen in de landelijke dagbladen hebben kunnen lezen over maatschappelijke weerstand tegen windmolens en zonneweides. Ook in Teylingen ontbreekt draagvlak. Dat blijkt uit de analyse van de maatschappelijke haalbaarheid. Een goede analyse overigens. Een paar belangrijke punten daaruit.

- Over de ernst van het klimaatprobleem bestaan weinig twijfels.
- Er bestaat weerstand tegen windmolens. Iets minder weerstand tegen zonneweides, maar ook daarvoor is weinig enthousiasme. Wel veel voorstanders van zonnepanelen op daken.
- Mensen willen meer informatie. Informatie die duidelijk maakt wat precies de opgave is? Aan welke concrete maatregelen wordt gedacht? Velen vinden het moeilijk om een duidelijke mening te hebben.

In de huidige plannen is een taakstelling voor 2030 opgenomen als tussenstap naar 2050. Om verrassingen in het traject naar 2050 te voorkomen, zijn er in onze ogen concrete gedachten nodig over een eindmodel. Zo'n 'eindmodel' is ook nodig om de bewoners in de regio te laten zien hoe die toekomst eruit gaat zien. Dat is van groot belang voor het benodigde draagvlak. Hier wordt echter niet over gesproken.

Participatie lijkt tot nu toe in Teylingen moeizaam verlopen, met name als het gaat om het betrekken van onze inwoners. Met een raadsbrief zijn wij afgelopen november geïnformeerd wat er allemaal zou gaan gebeuren in het kader van participatie, maar nu in februari 2021 moeten we vaststellen dat ondanks alle goede voornemens van echte participatie nog nauwelijks sprake is geweest. Waar iedereen feitelijk behoefte aan

heeft, zijn de zogenaamde WAT-, WANNEER- en WAAR-kaarten. Maar die zijn er nog niet, want die vormen nu juist het resultaat van het proces waar we nu de uitgangspunten van moeten vaststellen. Ook het Kabinet onderkent de problemen bij de participatie van inwoners en heeft een adviescommissie ingesteld om te onderzoeken hoe burgers beter betrokken kunnen raken bij het klimaatbeleid. Er zijn ook goede voorbeelden, bijv. het werken met een burgerforum. Ik hoor graag van het college hoe het de informatieverstrekking aan en de participatie van onze inwoners de komende periode concreet gaat invullen en verbeteren. We zien ook graag meer aandacht voor financiële participatie van onze inwoners om het draagvlak verder te versterken.

Wat betekent dit alles nu concreet voor de uitgangspunten van de LES en de TVW. Allereerst de voorlopige uitgangspunten Lokale Energiestrategie.

Met uitgangspunt 1 kunnen we instemmen, zij het dat wij onder c de tekst ‘Onze energie bij voorkeur langs infrastructuur opwekken’ willen wijzigen in ‘Onze energie bij voorkeur langs en geïntegreerd in (bestaande) infrastructuur opwekken’.

Met uitgangspunt 2 kunnen we instemmen.

Met uitgangspunt 3 kunnen we instemmen.

Bij uitgangspunt 4 kunnen we instemmen met de onderdelen a en c. Onderdeel b ligt lastiger. Over de verdeling per regio in de vorm van een taakstelling wordt in het Klimaatakkoord niet gesproken; niemand zegt hoe hoog het bod in een RES moet zijn. De formule “35TWH gedeeld door 30 regio’s is 1.1 TWh per regio” is geen formele afspraak en niemand kan je eraan houden. Om dan op te nemen dat wij hechten aan een vorm van evenredige spreiding in de opgave, gaat ons te ver.

De uitgangspunten Transitievisie Warmte onderschrijven, met een paar aanpassingen:
In algemene zin zien wij de notitie graag aangevuld met “Indien het CO_2 gunstiger uitpakt dan wordt dit uitgewerkt.” Het gaat niet alleen om warmte maar juist ook om CO_2-reductie, onze footprint moet omlaag. Ook stellen wij voor de laatste zin uit de eerste alinea van punt 5 als volgt aan te passen: “Aansluiten bij de regionale warmtevisie zoals deze in de RES 1.0 wordt opgenomen” dit omdat op de concept RES een zienswijze is ingediend.

Tenslotte:
Dagelijks bereikt ons nieuwe informatie over de energieproblematiek. De techniek en wetenschap staan ook niet stil. Ik sluit niet uit dat dit op een later moment nog aanleiding is voor aanvulling op onze inbreng van vanavond.

TRILOKAAL

Geachte voorzitter, leden van de Raad en andere toehoorders en kijkers,
Trilokaal is allesbehalve overtuigd dat de landelijke politiek juist handeld waar het gaat om LES en TVW. Trilokaal Beseft ook dat er wel het een en ander moet gebeuren. in beide gevallen is het besparen op energie de belangrijkste sleutel, het maar ongelimiteerd energie gebruiken en verspillen. Hier dient wat Trilokaal betreft meer aandacht aan te worden besteed.
Daarnaast enkele aanvullingen

ten opzichte van de TVW

1) Opslag van warmte: bijvoorbeeld via WKO (= warmte, koude opslag in aardlagen, 60 meter diep), hoe kan dit betaalbaar en betrouwbaar?

2) Zonnethermie (panelen op daken) en de warmte van die panelen, die je niet gebruikt in de zomer, opslaan in een grote tank. Deze tank is bijvoorbeeld ingegraven in de tuin van een apaartementencomplex. In de winter gebruik je de warmte voor verwarming van appartementen (voorbeelden te over in Denemarken)

3) Op dit moment lijkt er nog geen betrouwbare optie te zijn op welke manier warmte kan worden gedistribueerd, Hoe kunnen gemeentes /regio kiezen voor een eigen variant. Kassa heeft de afgelopen periode bol gestaan van warmte /koude opslag uitvoeringen die duurder blijken te zijn dan gasverwarming, hoe kunnen we dit voorkomen. Landelijk zijn hiervoor duidelijke afspraken nodig.

4)

LES

a) Grote parkeerplaatsen (bijv bij bestuurscentrum Voorhout, bij sportvelden, zwembaden, etc) overkappen en dak vol leggen met zonnepanelen; energie gaat naar woningen en ook naar laadpalen voor auto's op die parkeerplaatsen.

b) Alle daken in Teylingen gebruiken voor zonnepanelen; zowel woningen als bedrijfsruimtes en kantoren. Verschillende bedrijven hebben geen geschikt dak. College ga na welke subsidies er zijn om die daken geschikt te maken voor zonnepanelen!

c) Electrische laadpalen (voor auto's en e-bikes) in de winkelcentra voorzien van zonnepanelen voor opwek.

d) Een opslagmethode is van belang en hier wordt te weinig aandacht aan besteed een alternatief kan ook een makkelijk opschaalbare centrale zijn die bij tekorten aanvult.

D66

1ste termijn fractie D66:

De eerste stap in het opstellen van een LES en TVW is het vaststellen van de uitgangspunten Lokale energiestrategie en warmtetransitie. Hiermee kan de raad de kaders aangeven voor het verdere proces. Ook moet het duidelijk worden wat de verwachtingen zijn van de raad. De kanttekening 'Afwijken van uitgangspunten kan weerstand oproepen bij inwoners, stakeholders en ketenpartners'

vind ik een vreemde opmerking want dat zou impliceren dat wij dus eigenlijk geen inbreng meer kunnen hebben.

Voor wat betreft de uitgangspunten voor de Lokale Energie Strategie (LES)

1. Versterking van landschapselementen en toerisme

Kunnen we extra eisen opstellen ten aanzien van o.a. lokaal eigendom en natuurvriendelijke inpassing in ruimtelijk beleid.

3. Stimulering van particuliere en zakelijke initiatieven en ontwikkelingen

Wat ik hier mis is zijn bv. een initiatief zoals de Energie coöperatie Zon op Teylingen. Dit is een prachtige ontwikkeling die we graag zien in Teylingen en die juist gestimuleerd zou moeten worden zodat er wellicht nog meer mooie initiatieven vanuit de samenleving ontstaan.

Bedrijven faciliteren m.b.t. zonnepanelen. Er zijn nog vele bedrijfsdaken in Teylingen die niet benut worden. Hier zijn diverse redenen voor; het dak is niet geschikt, investering verdient zich niet binnen een aantal jaar terug etc. Is er een mogelijkheid om hier meer te doen dan enkel te 'faciliteren'? D66 mist hier ambitie.

Voor wat betreft de uitgangspunten Transitievisie Warmte (TVW)

1. Samenwerken en samen kennis delen om de verduurzaming te versnellen

Het is uiteraard goed om samen te werken met de ketenpartners en kennis te delen. Het is mij echter niet duidelijk of de samenwerking ook andere gemeenten betreft. Kan het college laten weten of er ook met gemeenten als Katwijk, die al ervaring met de proeftuin aardgasvrij heeft, Kaag en Braasem en Oegstgeest kennis wordt gedeeld?

2. Realistisch en betaalbaar voor iedereen

Met als mogelijke realistische oplossing het zoeken naar mogelijkheden om iedereen over te laten stappen op een collectieve oplossingen. Zit hier ook niet een risico aan? Wat is de rol van de ketenpartners en wat is de rol van de gemeente, hoe zit het straks met energiecontracten? Hoe bewaak je de belangen van onze inwoners? Hoe zorg je ervoor dat inwoners zelf een keuze kunnen maken en niet vastzitten aan langlopende contracten.

4. Aan de slag met energiebesparing

De beste besparing is de energie die je niet gebruikt. Dit betekent dat wij: Iedereen adviseren de juiste energiebesparende maatregelen (zoals isolatie) te nemen.

In zijn algemeenheid: er staat in de notitie een aantal keer 'de mogelijkheden willen we onderzoeken'. Maar dit is toch al gedaan door verschillende instanties in Nederland? Er is toch al heel veel bekend zoals bv. bodemenergie? Is het noodzakelijk om weer te onderzoeken? Is het niet de vraag hoe je het kunt toepassen in Teylingen? Moet er niet meer een regierol genomen worden door de gemeente. Verder mis ik de ambitie van de gemeente hoe we de doelen gaan halen in de gebieden waar de gemeente zelf zeggenschap over heeft.

De actie met de vouchers van 70 Euro voor huiseigenaren is afgelopen week ineens in een stroomversnelling gekomen. Er lag een brief op de deurmat, 1 keer knipperen met je ogen en de pot was leeg. Het is positief dat het bedrag nu toch nog volledig is gebruikt. We willen het college vragen

nu door te pakken, want mensen zijn toch getriggerd, mensen met huurwoningen willen ook zo'n voucher, maak via de gebruikelijke kanalen gebruik van dit moment!

Voor wat betreft de Concept Analyse maatschappelijke haalbaarheid

Blz. 25: Aanbevelingen van de analyse. Wat gaat het college doen met deze aanbevelingen? D66 wil vermijden dat het proces binnenskamers blijft plaatsvinden, zoals dat nu gebeurt.

Ik ga even nader in op de kansen die in de aanbevelingen staan:

Treed prominenter naar voren, neem het initiatief, ga actief in gesprek, maak duidelijk wat je van inwoners wilt.

Dit kunnen wij volledig onderschrijven. Ga eerst inwoners duidelijk maken wat de opgave is, maak het beeldend. Op de website van de gemeente Teylingen staat de informatie van Holland Rijnland. Waar zijn de wensen en bedenkingen van deze raad. Vertaal HR naar Teylingen. Voor veel inwoners is deze informatie nog te ver van zijn warme bed.

We moeten veel meer inzetten op het verduurzamen van de woningen, zowel koop als huur. Meer publiciteit en contacten met inwoners gaan zorgen voor meer kennis en maatschappelijke acceptatie in plaats van maatschappelijk draagvlak. Nu is er gewoon weinig zichtbaar.

Het is niet de eerste keer dat D66 aandacht vraagt voor een goed communicatie- en participatietraject. En ook vanavond doen wij dit wederom:

Het verbaasd ons dat we geen terugkoppeling zien van de enquête, die door vele honderden inwoners is ingevuld. Komt hier nog een verslag van?

Waarom wordt de afdeling communicatie niet betrokken bij dit belangrijke project?

D66 is van mening dat participatie niet het juiste woord is voor het traject wat afgelopen maanden is gehouden. Inwoners zijn geconsulteerd en er hebben enkele gesprekken plaats gevonden, met moeite. Het is ons volstrekt onduidelijk met hoeveel inwoners er gesproken is. Van horen zeggen waren het er zeer weinig. Daarnaast heeft er een Webinar plaatsgevonden die niet op tijd was aangekondigd, een gemiste kans. Wij vinden dit allemaal zeer teleurstellend en dit beantwoord niet aan wat wij onder participatie verstaan.

We staan aan de vooravond van ingrijpende veranderingen. Wanneer je de inwoners niet meeneemt, niet informeert in dit proces, dan gaan we straks op veel weerstand stuiten.

D66 stelt daarom voor om een gedegen lokaal participatie- en communicatieplan met inzet van HLT-communicatieadviseurs op te stellen. Daarnaast is er landelijk ook aandacht voor het ontbreken van een gedegen participatietraject en wordt er gesproken over een burgerforum. Een presentatie hierover zou wellicht gehouden kunnen worden tijdens de beeldvormende bijeenkomst.

En ik schiet het ons idee van een pop-up store nog maar een keertje in. Een laagdrempelige manier om energiemaatregelen te laten zien en in gesprek te gaan. Het Duurzaam Bouwloket heeft ook een mobiele bus, wellicht een idee om die eens uit te nodigen.

Verder heb ik gezien dat via de link energietransitie op de website van de gemeente Teylingen je door kunt linken naar mooie pagina's over de twee onderwerpen. Ik vermoed dat het nog in aanbouw is, maar het ziet er al mooi uit. Als het straks klaar is dan ga ik ervan uit dat er op de eerste pagina van de gemeentelijke website een vast kopje gaat komen.

Vragen:

Wat is de stand van zaken m.b.t. de windmolens die op het terrein van de Akzo geplaatst zouden worden? Dit is toch al aangewezen gebied door provincie?

Vorig jaar hebben we een raadsvoorstel ontvangen m.b.t. een demonstratieproject duurzame warmte Kagerbuurt Sassenheim. Hoe is de afhandeling naar de inwoners verlopen? Er waren toentertijd veel zienswijzen binnengekomen. Wij hebben als raad niets meer hierover vernomen, hebben de inwoners wel informatie ontvangen?

PvdA

Voorlopige uitgangspunten Transitievisie Warmte (TVW)

Wij kunnen voorlopig instemmen met de uitgangspunten zoals deze zijn geformuleerd in de notitie. De opgave is groot, op alle terreinen van de energietransitie. Een transitievisie warmte zal eind 2021 gereed moeten zijn. Mijn fractie ziet in de notitie veel goede aanknopingspunten.

Ervaringen in gemeenten die al iets verder staan in de transitie leren ons dat het elektriciteitsnetwerk niet in toegerust op de opgewekte energie. Kan het college aangeven hoe het ons deel van het netwerk in dit opzicht vergaat en heeft het College al zelf of via de regio contacten met Liander?

Geothermie. Wij willen het College ter overweging meegeven dat geothermie naast voordelen ook vele nadelen kent. Mijn ervaring bij Shell en NAM en mijn betrokkenheid bij een aantal geothermieprojecten heeft mij geleerd dat bij geothermie twee diepe boringen noodzakelijk mits men uitgaat van diepe geothermie. In de bodem onder ons is er geen andere optie dan dat. Bij geothermieboringen worde agressieve chemicaliën gebruikt. Agressiever nog dan die bij gasboringen. Daarnaast geven diepe geothemieboringen een verhoogd risico op aardbevingen.

Wij staan positief tegenover windturbines, wel de opbrengst en niet de overlast in de vorm van laagfrequent geluid en horizonvervuiling en verzoeken het College dit alternatief goed te onderzoeken. Een belangrijk alternatief voor windenergie.

Tenslotte vragen wij aandacht voor de op grotere schaal toepassen van zogenaamde groen/blauw combinaties op daken. De combinatie van zonnepanelen en groene daken is een succesvolle. Niet alleen wek je energie op, het groene dak isoleert je dak en houd in de winter de warmte vast en koelt deze in de zomer, ook draagt zij in belangrijke mate bij aan de waterhuishouding.

Tenslotte: waarom zijn wij nog altijd niet aangesloten bij de CO2 prestatieladder bij het inkopen en aanbesteden? Vele gemeenten hebben dit al geregeld maar tot op heden horen wij vanuit het College dat wij wachten op de VNG. Waarom doen we dat? We kunnen het zelf regelen.

Fractie Piket;

Na erg veel papieren gepraat is het nu tijd voor actie.
In de tijd dat we met zijn allen bezig geweest zijn met een richting geven aan keuzes is er gelukkig heel veel ontwikkeling geweest op het gebied van energie-besparing en opwekking/opslaan.

Recent programma “tegenlicht” van de VPRO van 4 februari kwam met geweldige ontdekkingen waar we bij het bespreken/maken van onze les/res nog niet hadden gehoord.
Dit wordt alleen maar meer.

- Warmtenet landelijk is wat mij betreft niet de toekomst als het landelijk wordt uitgerold. Zoek naar lokale oplossingen.
  Maar kijk ook naar mogelijkheden om bestaande netwerken gas het te gebruiken. Dit zijn mega-investeringen geweest die niet zomaar mogen verdwijnen.
- Vasthouden aan “bollen-cultuur” is goed maar moet ook niet overdreven worden.
  95% van de tijd kijken we naar zwarte-oppervlaktes, zet deze vol met mobile zonnepanelen-platforms.
- Neem initiatief om kansen ook daadwerkelijk te verzilveren. Geluidscherm met zonnepanelen langs de A44 is een super kans!
  Heijmans bouw heeft al contact met mij opgenomen en willen graag het kunstje zoals bij de A50 uitvoeren.
  Energie-cooperatie Zon op Teylingen is ook geïnteresseerd.
- Grote streep door biomassa.
- Meten is weten!
  Energie gebruik per soort, bedrijven/woningen is bekend. Evenzo als opwekking,
  Gebruik dit als rapport om frequent onze doelstelling te monitoren. En dat is veel meer dan alleen het tellen van zonnepanelen op het dak.
  Ook hier kan gemeten worden wat besparende maatregelen voor invloed hebben.
  Dit kan dan als stimulans dienen om Teylingers enthousiast te maken.
- Stimuleer naast particulieren vooral ook organisaties/verenigingen om energie op te wekken. Zorg dan ook dat of de salderingsregeling wordt aangepast. Of kijk naar autonome opslagmethodes.
- Werk samen met TNO om maximale ondersteuning te krijgen en/of met subsidies.
- Kijk wat de gemeente Boekel doet met opslag warmte in basaltbrokken.

Tot slot… NIET LULLEN MAAR POETSEN.

We willen iedereen bedanken voor het mooie plan. Eindelijk. na vele jaren. Een aangenomen investeren in de toekomst. En dan nu aan het werk.

11 Uitgangspunten Lokale energiestrategie en warmtetransitie

Allereerste wil ik bedanken voor de overzichtelijke uitgaanspunten. Het mag duidelijk zijn, dat het goed is dat we met elkaar deze route inslaan. Nu belangrijk en zeker over 30 jaar en verder. Er zijn een aantal aanvulling en overdenking die ik graag in uw midden leg.

Laten kijken naar:
3. Beschikbaar en betrouwbaar richting de toekomst (blz. 5)

De ChristenUnie wil graag - betrouwbaar - helderder ingevuld hebben. Bedoelen we met betrouw alleen betrouwbare warmte? Of zijn bereid verder te kijken en te kijken naar de effecten op het milieu?

Beseffen we ons bij restwarmte:
- groot warmte verlies door afstand bijvoorbeeld Rotterdam naar Teylingen
- afhankelijkheid van industrie De industrie heeft nu warmte over, blijft dat op lange termijn ook zo? Stel zij hebben minder warmte wat betekent dit dan voor onze warmte en de

investeringen. Als wij afhankelijk zijn van de warmte van de industrie, ontnemen wij de industrie de noodzaak om zelf te verduurzamen. Deze restwarmte komt voornamelijk uit het verbranden van fossiele brandstof.

- In de winter is deze restwarmte bruikbaar. In de zomer wordt er alleen een klein deel van de rest warmte gebruikt.
- De stokkosten zijn ongeveer 20% hoger, dan bij gas. En de vaste kosten zijn 3x zo hoog. (voorbeeld uit Leiden, waarbij de restwarmte van 1-2 km ver komt)
- Is er keuze vrijheid voor inwoners of is restwarmte alleen mogelijk wanneer het een collectieve optie is? Flatgebouw / wijk of dorp?

Ander punt:
Geothermie is minder vriendelijk dan het lijkt. Een aantal punten die ik bij jullie in het midden wil leggen.

Bij Geothermie komt
- co2 vrij, dat opgelost is in het water >> rond de 20% vergeleken met gas
- hoe slechter de installatie werkt, hoe meer co2 er vrij komt

- stalenpijpen gaan de grond in 2-3 km >> co2 maakt het water heel zuur >> daarvan roesten pijpen weg - om dit tegen gaan is een inhibitor, een vloeistof om de pijpen te beschermen >> dit is rotzooi >> De olie- en gasindustrie is bij het gebruik van deze inhibitor aan strenge regels gebonden. Bij Geothermie is dit nog niet zo.
- Een geothermiebron gaat ongeveer 20 jaar mee

Kennen we de effecten op onze bodem, grondwater, ect?

En daarmee een vraag aan de commissie. Beseffen we ons dit? Dan zitten we er straks misschien warmpjes bij, maar zadelen we ons zelf en komende generaties met nieuwe problemen op. Wij moeten daar nu over nadenken.

Graag zou de ChristenUnie de punten onder dit kopje aanvullen met
Punt d - In kaart brengen van alle effecten en bijeffecten op bodem, milieu, biodiversiteit en dierenwelzijn.

sommige type windmolens zijn beter dan anderen voor vogels, onder velden zonnepanelen kun je bijvriendelijke kruiden en bloemen zaaien. Ik mis dit in elk geval ook bij de uitgangspunten. Er wordt gezegd dat eea ‘integraal wordt opgepakt’ maar dan kun je effecten op bodem, milieu en biodiversiteit niet buiten beschouwing laten.

5. Aansluiten bij de regionale warmtevisie zoals deze in de concept-RES is opgenomen

Mijn betoog over restwarmte en Geothermie zal ik niet herhalen.

Het doel is huizen verwarmen, waarbij minder CO2 wordt uitgestoten. Wat de ChristenUnie betreft ligt de allergrootste opgave het eerste bij het reduceren van warmte verlies. Simpel gezegd, isoleren, isoleren, isoleren. Hoe langer we de warmte in huizen kunnen vasthouden, hoe minder we warmte we nodig hebben. Energiebesparing kan wat ons betreft niet blijven bij adviseren, het moet concreter en beloond worden wanneer inwoners hun huizen goed hebben geïsoleerd. De isolaties van huizen in nl naar de standaard van nu gebracht worden. Ons niet vastpinnen op enkele oplossing, maar blijven opstaan voor vernieuwingen. En bij alles oog hebben voor de effecten op mens, dier en natuur.